

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ. ІННОВАЦІЙНІ ТА ТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ РОБОТИ

Комплексні форми

Бібліотечне краєзнавство має свою специфіку, якій **найбільше притаманні комплексні форми популяризації краєзнавчих документів**, серед яких: краєзнавчі дні (тижні, місячники); краєзнавчі читання; читацькі конференції; презентації; диспути; літературні вечори; зустрічі з відомими людьми краю, вченими, краєзнавцями; конкурси на кращого знавця краю; «Гра-мандрівка» по рідному краю; клуби та об'єднання краєзнавців; свята малих сіл. Як правило, комплексні заходи бібліотеки проводять у співпраці з місцевими установами та організаціями, які здійснюють краєзнавчу роботу. На таких заходах бібліотеки представляють широку палітру своїх інформаційних краєзнавчих послуг

В статті Н. Гудимової, І. Цуріної «Краєзнавча діяльність бібліотеки: історія і сьогодення» висвітлюються такі заходи (за Інтернет – ресурсами):

«Комплексні заходи з популяризації краєзнавчих документів за участю партнерів книгозбірень - краєзнавчі дні (тижні, місячники), читання, презентації, літературні вечори, зустрічі з відомими людьми регіону(вченими, краєзнавцями), конкурси на кращого знавця краю, ігри-мандрівки по рідному краю, клуби та об'єднання краєзнавців, свята сіл, однієї вулиці тощо»

Популярними серед користувачів залишаються традиційні форми – **читацькі конференції, диспути, обговорення тем** з краєзнавства. Особливістю використання цих форм у краєзнавчій роботі бібліотек є те, що основою для їх проведення може стати окрема цікава публікація або цикл статей краєзнавчого змісту, опублікованих у місцевій пресі, або полеміка, організована редакцією місцевого радіо чи телебачення.

Крім універсальних заходів, що сприяють рекомендації книг, бібліотечна практика створила ряд таких, які спеціально призначені для ознайомлення з життям краю та літературою про нього.

Спеціальні заходи — проводяться для більш глибокого ознайомлення з життям краю та літературою про нього. До них відносяться *свята-реставрації*, що відроджують народні традиції та обряди («Українська народна кухня», «Стародавні народні свята» та ін.); цикли заходів, присвячені знатним місцевим родинам, представники яких внесли значний вклад у розвиток краю та всієї країни. В арсеналі бібліотек *історико-поетичний альманах, краєзнавчі уроки* «Подорож у давнину», *краєзнавчий телетайп, краєзнавчий марафон* «Місто моє рідне», *зустріч-діалог* «Наш район: минуле і сучасне», *історичні екскурсії, подорож-бесіда* «Пройдемося вулицями міста», *краєзнавчий діліжанс* «Аура міста і доля героя», *краєзнавчий брейн-ринг* «Дні і роки: історії кроки», *урок історичної пам'яті* «Пам'ятаємо історію рідного краю», *вернісаж* «Природа мого краю в минулому і сьогодні» тощо.

Плановим і системним вивченням свого краю можна займатися у **краєзнавчих об'єднаннях та клубах, створених при бібліотеках**. Їхні засідання проводяться у формі екскурсій, бесід, диспутів тощо, під час яких розглядаються малодосліджені та спірні питання, що сприяє поглибленому вивченню теми.

З'явилися і **нові сучасні форми** роботи: *Слайд-розповідь, радіо-прем'єра книги, краєзнавчі аукціони та турніри, «звукові» виставки*. Популярна форма – збирання відомостей про предків, вивчення історій сімей «Мій родовід та край». У руслі цієї роботи створюються генеалогічні об'єднання, які збирають і описують історії поколінь, селянських родин, збирають нащадків одного роду та влаштовують «родинні посиденьки».

Гра «Подорож по рідному краю» дозволяє поєднати інтерес до рідної місцевості з літературою щодо неї. У

процесі гри за допомогою книги стимулюється прагнення дізнатися про історію краю та закріплюються знання, отримані під час реальних подорожей.

Історичне краєзнавство означає пошукову роботу з дослідження історії краю, міста, села та складання їхніх літописів, розшук старовинних книг, періодичних видань, фотографій, предметів побуту тощо. Робота за *творчою програмою* «Пам'ять втрачених сіл» передбачає створення літопису зниклих населених пунктів, що сприяє відродженню історичної пам'яті українського народу.

Літературно - мистецьке краєзнавство передбачає використання таких форм, як *поетичні години, мандрівки за книгами, вечори поезії, літературно-мистецькі калейдоскопи* краєзнавчого змісту. Доповнення до кожного з цих заходів - *конкурс поетичних обдарувань*.

Етнографічне краєзнавство є доцільним представити у бібліотеці через «Фольклорний календар», що містить літературу про свята українського народу, а також місцеві звичаї, атрибутику різних свят — писанки, крашанки, вишиванки та ін. Бібліотека може проводити *конкурси серед умільців, виставки* їхньої творчості, тематичні *засідання клубу «Господарочка», уроки народних ремесел, домашнього майстра* тощо.

Важлива тема – **«Край і екологія»**. Вона поєднується з іншими напрямками краєзнавства під час проведення комплексних заходів, є важливою складовою екологічного виховання молоді, відбивається у краєзнавчому ДБА.

Вивчення історії бібліотек краю. Доброю традицією стало святкування ювілейних дат бібліотек, відзначення кращих користувачів, бібліотекарів тощо. Цікава форма - *виставка-експозиція «Реліквії нашої бібліотеки»*, де представлені подарунки визначних людей, видання з автографами та ін.

Індивідуальна і групово інформаційна робота.

Слід враховувати рівень підготовки користувачів, їхні інтереси, освіту, професійну підготовку, вік тощо. Залежно

від цього визначаються абоненти індивідуальної та групової інформації. Періодичність інформування, його повнота залежать від обсягів нових надходжень із питань краєзнавства. Індивідуальну інформацію надають представникам влади, місцевим краєзнавцям, викладачам історії, літератури і т.д.

Груповою інформацією забезпечуються спеціалісти різного профілю у тому випадку, коли їм потрібні краєзнавчі знання для розв'язання наукових, виробничих завдань або самоосвіти. Це можуть бути підприємці, фінансисти, фермери тощо, які хочуть більше знати про край, його природу, історію, культуру, а також отримувати відомості щодо галузей народного господарства, промислів і ремесел минулого.